

Addictive Behaviors Reports 12 (2020) 100285

Factors associated with quality of life trajectories among inpatients treated for alcohol use disorders: A prospective cohort study

Helle Wessel Andersson^{a,*}, Trond Nordfjærn^{a,b}

^a Department of Research and Development, Clinic of Substance Use and Addiction Medicine, St. Olavs University Hospital, Trondheim, Norway

^b Department of Psychology, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, Norway

Livskvalitet hos pasienter med alkoholavhengighet. En studie av faktorer assosiert med endringer i livskvalitet over tid.

1 Generisk livskvalitet

Studien omhandler generisk livskvalitet (i motsetning til helserelatert livskvalitet).

Generisk livskvalitet refererer til opplevd vevlære med fysisk helse, mental helse og sosiale relasjoner. Dette er forhold som mange ruspasienter har problemer med. Å oppnå bedring på disse områdene vil kunne lette den daglige fungeringen og re-integreringen i samfunnet, og er for mange et viktig mål i rusbehandlingen.

Mål på pasientenes generiske livskvalitet har i løpet av de siste ti-årene fått økende oppmerksomhet som relevant utfallsmål i rusbehandling. Det er imidlertid gjort få studier der generisk livskvalitet er brukt som mål på utfall i rusbehandling. Vi har derfor lite kunnskap om hvilke faktorer som er relatert til dette, og faktorer av betydning for endringer i livskvalitet over tid hos ruspasienter. Ingen tidligere studier har undersøkt endringer i livskvalitet hos alkoholikere i døgnbehandling.

2 Problemstillinger - hypoteser

Overordnet mål: Å undersøke om pasient- og behandlingsrelaterte faktorer er assosiert med generisk livskvalitet før- under og etter døgnopphold for alkoholavhengighet.

Basert på resultater fra tidligere forskning forventet vi å finne:

- i) en sammenheng mellom pasientens *psykiske helse* og selvopplevd livskvalitet.
- ii) en sammenheng mellom pasienttilfredshet og selvopplevd livskvalitet.

3. Metode

Studien har anvendt data fra en oppfølgingsstudie av pasienter som startet døgntil behandling for rusavhengighet i perioden 2014- 2016. Pasientene er rekruttert fra fem klinikker i Helse Midt-Norge.

Målgruppen var alkoholikere. Inklusjonskriteriet var en diagnose for alkoholavhengighet (F10). Pasienter med andre ruslidelser ble ekskludert. I alt 236 av 611 (39%) av pasientgruppen oppfylte inklusjonskriteriet (var rene alkoholikere).

Vi anvendte data fra fire målepunkt: inntak døgntil; utskrivelse døgntil; oppfølging etter 3 mnd. og oppfølging etter ett år.

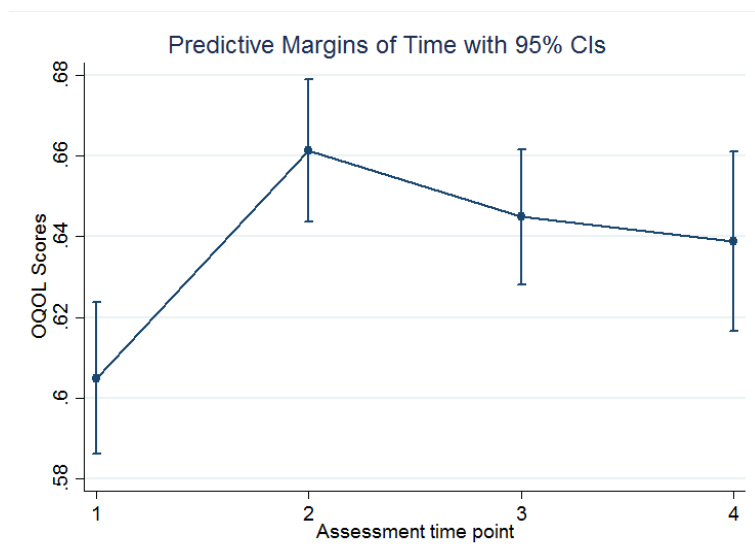
Livskvalitet ble målt ved bruk av spørsmål angående: fysisk helse, psykisk helse, forhold til venner og familie og hvordan en har det med deg selv.

Spørsmålene ble besvart på en skala fra 1-5. Det er et validert sett av spørsmål som er brukt i flere tidligere studier.

Et sett med uavhengige variabler ble inkludert i analysen (faktorer potensielt assosiert med livskvalitet): kjønn; alder ved inntak; debutalder; tidligere døgntil opphold; lengde på oppholdet; klinikk; psykiatrisk diagnose; pasienttilfredshet ved utskrivelse; rusfri ved oppfølging 3 mnd.; tilfredshet med oppfølgingstilbud ved 3 mnd.; psykisk helse ved alle fire målepunkt.

4. Resultat

Livskvalitet over tid

- Figuren viser en betydelig bedret livskvalitet mellom målepunkt 1 og 2, dvs. fra inntak til avslutning av døgnoppholdet.
- Dessuten en bedring fra målepunkt 1 til hhv målepunkt 3 og 4 (dvs. 3 og 12 mnd. etter døgnoppholdet).
- Pasientopplevd livskvalitet er signifikant bedret ett år etter døgnoppholdet, sammenlignet med nivået ved oppstart i døgn.

5 Faktorer assosiert med vekst i livskvalitet

To av de mange faktorene vi inkluderte i analysen hadde betydning for livskvalitet: psykisk helse og pasienttilfredshet med døgnoppholdet.

- Resultatene var i tråd med våre hypoteser.
- Andre studier har sett sammenheng mellom livskvalitet og *psykisk helse* hos rusavhengige.
- Dette er den første studien som viser at bedring i livskvalitet hos alkoholikere kan knyttes til behandlingsrelaterte faktorer (*pasienttilfredshet*).

Pasienttilfredshet ble målt med disse spørsmålene, besvart på en skala fra 1-5:

- Behandler har vært tilgjengelig for kontakt og samtaler
- Behandlerne har forstått din situasjon og ditt behov for hjelp
- Du har kunnet påvirke utformingen av behandlingstilbudet ditt
- Dine nærmeste har fått tilgang til den støtten de trenger fra hjelpeapparatet
- Aktivitetstilbudet har vært bra
- Du har fått nok tid i døgnbehandling
- Behandlerne har forberedt deg på tiden etter utskrivning
- Du har hatt utbytte av behandlingen
- Alt i alt har behandlingen du har fått vært tilfredsstillende
- (Du har følt deg trygg ved klinikken) (ikke inkludert pga lite variasjon i svarene).

6. Tolkning av funn

Som forventet fant vi en sammenheng mellom *psykisk helse* og livskvalitet. Dette er trolig to dimensjoner som påvirker hverandre gjensidig.

Klinikkene kan vurdere å screene pasientenes *psykiske helse* og *livskvalitet* ved inntak i døgnbehandling, for å identifisere pasienter som har særlige utfordringer på disse områdene.

Også som forventet fant vi en sammenheng mellom *pasienttilfredshet* og selvopplevd livskvalitet. Basert på tidligere forskning på pasienttilfredshet er det nærliggende å tro at dette er relatert til engasjement i egen behandling – et sterkt ønske om å oppnå bedring,

samt god terapeutisk allianse og kontinuitet i denne alliansen under, og kanskje også etter avsluttet døgnopphold.

Det er behov for videre forskning på pasienttilfredshet hos pasienter i rusbehandling, for å få mer kunnskap om hvilke aspekter ved behandlingen som bidrar til bedre selvopplevd livskvalitet.
